

*Vlinder
in
Amsterdam*

Vlinder in Amsterdam

Roman

Mary van den Brink

2^e druk

Auteur: Mary van den Brink

Copyright: © 2017

ISBN: 978 94 021 5794 9

Eindredactie: Annette Brouwer (brouwervanteksten.com)

Vormgeving: Drukkerij Coster&Kok

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Mary van den Brink.

Opgedragen aan Emiel / Esther (1975 - 2001)

Vlinder in Amsterdam is gebaseerd op het leven van Emiel / Esther. Als achttienjarige jongen kwam hij in 1993 voor het eerst bij me in mijn transgender lounge Mariposa. Acht jaar lang was Esther een vertrouwde gast die ik als mijn eigen zoon/dochter beschouwde.

Toen maakte Esther een keuze die voor mij en allen die van haar hielden nog steeds moeilijk te begrijpen is. Het verhaal van Esther houdt me tot op de dag van vandaag bezig.

Een deel van het verhaal is echt gebeurd, een ander deel heb ik zelf ingevuld, mede op basis van de verhalen die Esther me verteld heeft. Waarheid en fictie lopen dus door elkaar heen.

Met dit boek wil ik de herinnering aan Esther levend houden.

Mary van den Brink

12 mei 2001

Herdenkingspark Westgaarde, het bord wijst ons de juiste richting. Ruimschoots op tijd rijden we door het stille park richting crematorium. In de verte, tussen de volle bomen en bloeiende hortensia's, zien we de parkeerplaatsen al liggen. In één van de vakken parkeren we de auto. Verderop zie ik de auto van Annette, de bolide van vader, zoals zij de auto altijd noemt. Vanaf het moment dat haar vader stierf, koestert Annette de auto alsof het een deel van haarzelf is.

'Wat zullen we doen?' vraag ik aan Barry, mijn man. 'Nog even in de auto wachten of richting crematorium lopen?' Het zonnige weer nodigt ons uit voor het laatste te kiezen. Ik pak het boeket rode rozen van de achterbank en laat het rusten op mijn arm. Een korte tekst in gouden letters siert het witte lint.

Dag lieve Grace,
de tocht was te zwaar, je kon niet meer
voor altijd in ons hart

April 1975

'Je doet het goed, nog even doorzetten,' moedigt de verloskundige Aagje aan. 'Ik zie het hoofdje al, persen, persen, nog even.' Harm steunt zijn vrouw waar hij kan, met natte doekjes koelt hij haar hoofd. 'Je kan het. Nog even, ik ben trots op je!' Een laatste perswee, een oerkreet.

Op 14 april 1975 om 21.55 uur wordt Jasper geboren. De verloskundige houdt de krijsende bloederige baby omhoog. De bevalling is voorspoedig verlopen. Onmiddellijk ziet Harm het garnaaltje tussen de vlezige beentjes.

'Een jongen, we hebben een prachtige zoon.' Liefdevol kust Harm het klamme hoofd van zijn vrouw, ze moet huilen. Hij streelt haar wang, ook hij huilt. Dit kent Aagje niet van haar man, het emotioneert haar nog meer. Ze drukt zijn hand tegen haar wang. 'Ik houd van je,' zegt ze, vermoeid maar stralend. 'We zijn compleet,' zucht ze gelukkig. 'Ja, ons geluk is compleet,' weer kust hij haar.

‘Een prachtige jongen,’ vakkundig wikkelt de verloskundige de baby in een warme doek. Hij wordt gewogen en met behulp van een verpleegster, die de spartelende beentjes vasthoudt, wordt het kleine hummeltje gemeten. ‘Acht pond en 52 cm, een flinke jongen.’

‘Hoe gaat dit ventje heten?’ vraagt de verloskundige terwijl ze de baby voorzichtig in de arm van zijn moeder legt. ‘Jasper, we noemen hem Jasper.’ Harm knikt ter bevestiging.

‘Wat een stoere naam,’ ze lacht beiden toe.

Liefdevol kijkt Aagje naar het kleine hoopje mens dat tevreden in haar arm ligt te kneuteren. Ze kust zijn nog natte, kleverige hoofdje. Aarzelend, alsof het zou kunnen breken, pakt ze zijn handje en wrijft over de vingertjes. ‘Wat is hij mooi, hij lijkt op jou, Harm.’ Uitgeput maar gelukkig kijkt ze opzij.

‘Eindelijk een zoon,’ mijmert Harm.

Harm

In het prachtige dorp Denekamp wordt Harm in de zomer van 1938 geboren. Hij is enig kind van Hedde Stienstra en Reina Spijkerman. Zijn opvoeding is streng en zwaar gelovig. Met harde hand brengt zijn vader hem normen en waarden bij. Als hij de HTS heeft afgerond is het vanzelfsprekend dat hij bij zijn vader in de fabriek gaat werken wat hem overigens zeer goed af gaat. Het noodlot slaat toe als Harm op 25-jarige leeftijd zijn vader verliest aan de gevolgen van kanker. Veel tijd om te rouwen krijgt hij niet. Alle verantwoordelijkheden voor de fabriek rusten vanaf dat moment op zijn schouders. Reina, de moeder van Harm, is een sterke vrouw. Haar verdriet is groot door het verlies van haar man, maar zij houdt zich staande en helpt haar zoon waar nodig.

Een jaar na het overlijden van zijn vader leert Harm zijn eerste liefde, Klara, kennen. De twee trouwen en het huwelijk wordt bezegeld met drie dochters. Bij elke zwangerschap hoopte Harm op een zoon, het familiebedrijf moet immers voortgezet worden. Een dochter zou daartoe niet in staat zijn, is de mening van Harm. Zijn frustratie is dan ook groot als er na een derde zwangerschap weer een meisje wordt geboren. Harm wil heel graag een vierde kind, maar zijn vrouw weigert, zij vindt drie kinderen druk zat. Hierdoor lopen de spanningen tussen de twee zo hoog op dat een echtscheiding volgt.

Aan de andere kant van het dorp koopt Harm voor zichzelf een riant boerderij met een groot stuk land waarop hij schapen kan laten grazen. Zijn dochters, die op dat moment drie, vijf en acht jaar jong zijn, blijven bij hun moeder wonen. De eerste maanden bezoekt hij zijn dochters regelmatig maar het contact verwatert snel. Ook de kinderen tonen weinig belangstelling voor hun vader.

Als eigenaar van een grote machinefabriek waar landbouwwerktuigen worden gemaakt, is Harm verantwoordelijk voor meer dan tweehonderd werknemers. Hij geniet veel aanzien bij zijn personeel, ze verdienen een goed salaris waardoor de mensen hard voor hem werken. Zijn motto: ben je goed voor je werk, dan ben ik goed voor jou.

Anderhalf jaar na de scheiding leert Harm de tien jaar jongere Aagje kennen. Ze ontmoeten elkaar in de plaatselijke kerk. Het valt Harm op dat Aagje net als hij wekelijks alleen de dienst bijwoont. Regelmatig dwalen zijn ogen tijdens de preek af naar de slanke charmante vrouw. Als ze een keer naar hem glimlacht, grijpt hij zijn kans. Normaal doet hij niet mee aan het koffiedrinken na de dienst, dat vindt hij maar dom gezwets, maar die dag loopt hij de ruimte achter de kerk in. Gelukkig, de plek aan de tafel van Aagje is nog vrij. Beleefd vraagt hij of hij bij haar mag aanschuiven. Het gesprek komt snel op gang en verloopt soepel. 'Tot volgende week?' vraagt Harm bij het afscheid. 'Ja graag,' antwoordt Aagje. Ze krijgt een kleur.

Harm helpt Aagje galant in haar jas. Hij ziet hoe de dominee hem een veelbetekenende blik toewerpt.

Aagje

Aagje wordt in 1948 geboren. Ze groeit op bij warme, liefdevolle ouders. Haar vader is godsdienstleraar, haar moeder zorgt voor het huishouden. Als Aagje zeven jaar is, wordt haar zus Annelies geboren. Een geschenk uit de hemel noemen haar ouders het. Aagje is dol op de baby. Ze helpt dan ook graag met de verzorging van de kleine Annelies.

In het gezin verloopt alles naar wens. Als Aagje de huishoudschool heeft afgerond, gaat ze in de ouderenzorg werken. Het werk is zwaar, maar ze geniet van de warmte en liefde die ze van de ouderen terugkrijgt. In haar vrije tijd zit ze graag thuis, waar ze zich bezig houdt met handwerken.

Regelmatig gaat ze met enkele vriendinnen naar de bioscoop of het theater. Een paar keer gaat ze met een vriend naar de film, maar daar stopt ze snel mee. Ze begrijpt dat de jongens uit haar dorp vooral met haar naar de bioscoop willen omdat het daar donker is. Aagje kijkt liever naar de film.

Annelies heeft zich intussen ontwikkeld van een aanhankelijke peuter tot een zelfbewuste puber die weet wat ze wil. Haar grootste wens is kapster worden.

Als Aagje 23 jaar is, slaat het noodlot toe. Haar vader overlijdt aan de gevolgen van een hersenbloeding en haar moeder sterft binnen het jaar aan alvleesklierkanker. Beide kinderen zijn kapot van verdriet, maar de zorg voor haar jongere zus houdt Aagje op de been. Omdat ze al meerderjarig is, wordt ze de voogd van haar zusje. Ze probeert haar werk te combineren met de zorg voor Annelies, maar dat blijkt niet nodig. Annelies stort zich met volle energie op de kappersopleiding. Ze is ineens geen puber meer.

Gelukkig kunnen Aagje en Annelies in het huis van hun ouders blijven wonen. Ook financieel hoeven ze zich geen zorgen te maken. Hun ouders waren spaarzame mensen, dus er staat aardig wat geld op de bank.

Harm en Aagje

De volgende zondag nodigt Harm Aagje uit voor een etentje in een restaurant. Blozend knikt ze. Ze hebben elkaar veel te vertellen en de vonk vliegt al snel over. Die avond wordt Aagje smoorverliefd op Harm. De tijd vliegt voorbij, voor ze er erg in hebben is het elf uur. Als Harm voorstelt haar thuis te brengen, stemt ze daar onmiddellijk mee in.

‘Mag ik je kussen?’ vraagt Harm nadat hij de auto bij haar voor de deur heeft geparkeerd. Zonder aarzeling schenkt ze hem haar lippen. Hij pakt haar kin en kust haar, lang en vurig. Zijn hartstocht doet haar duizelen. Nooit eerder was Aagje zo verliefd. De vriendjes die ze ooit had waren altijd van korte duur. Maar bij Harm voelt het anders. Haar maag wordt pas rustig als hij in haar nabijheid is.

Ook Harm pakt iedere gelegenheid aan om bij Aagje te zijn. Al snel weten ze het zeker, ze willen voor altijd bij elkaar zijn. Vanwege de geloofs-overtuiging van beiden is samenwonen uitgesloten. De twee besluiten te trouwen en binnen een jaar na de huwelijksdag wordt zoon Jasper geboren. Op advies van Harm is Aagje gestopt met werken. Hij vindt het beter dat

zij zich voor honderd procent met de zorg van hun zoon bezig houdt. Met pijn in haar hart neemt ze afscheid van de vele lieve oudjes waarmee zij in de loop der jaren een bijzondere band heeft opgebouwd. Van Jasper geniet ze met volle teugen. Liefdevol overlaadt ze hem met warmte en knuffels. Hij is een tevreden en vrolijke baby. Met grote helblauwe ogen, waaraan lange donkere wimpers krullen, kijkt hij de wereld in. Hij slaapt goed, zijn eetlust is prima dus hij groeit als kool. Zijn eerste stapjes heeft hij intussen al gezet. Echter, Jasper is niet de stoere jongen zoals zijn vader had gehoopt.

12 mei 2001

Het onverwachte verlies heeft me aangegrepen. Waarom heb ik geen signalen opgevangen? Wat heeft Grace voor me verborgen gehouden? Kende ik haar dan zo slecht?

Herinneringen aan onze mooie momenten komen naar boven. Hoeveel plezier we hadden tijdens de vele fotoreportages. Hoe gelukkig ze was als winnares van een missverkiezing met de titel *Miss Mariposa*.

Haar ogen straalden toen ik de glanzend witte sjerp schuin over haar schouder langs haar ranke lichaam liet vallen. Het kristallen kroontje sierde haar donkere lokken, wat was ze trots!

Twente / de kerk

Vandaag voor Jasper geen joggingpak, maar nette kleding want zoals gewoonlijk op zondagochtend moet hij mee naar de kerk. De dienst duurt ruim een uur. Voor een kind is dat een lange zit, maar hij gedraagt zich keurig. Hij zou niet anders durven, de strenge blik van zijn vader wil hij zoveel mogelijk vermijden. Na afloop van de kerkdienst gaan ze altijd gelijk naar huis. Van de mogelijkheid om gezamenlijk koffie te drinken met de andere kerkgangers, maken ze geen gebruik.

Thuisgekomen gaat Aagje, nadat ze Jasper gemakkelijke kleding heeft aangetrokken, de keuken in om koffie te zetten. Omdat het zondag is heeft ze een lekkere roomboter cake gebakken. Ze snijdt drie plakjes, voor Harm een extra dikke, want hij wil wel iets proeven zegt hij altijd als de plakjes te dun zijn.

Aagje zet Jasper met een boekje in de kinderstoel waarna ze in een steelpan warme melk tot schuim klopt. Ze klopt net zolang tot het schuim aan de garde blijft hangen. Zo wil Harm dat, koffie met opgeklopte melk. Voor Jasper schenkt ze een glas chocolademelk in waarvan ze weet dat hij dat zo lekker vindt. Neuriënd loopt ze de kamer in en zet het dienblad op de salontafel.

‘Daar ben ik aan toe, heerlijk,’ Aagje reikt haar man het kopje aan en zet het bordje cake voor hem neer. ‘Dat zal ik me eens goed laten smaken, vrouw.’ Ook Jasper geniet van de chocolademelk. De cake eet hij zo netjes mogelijk. Hij wil niet dat zijn vader op hem gaat mopperen. Maar Harm moppert niet, hij is vrolijk, maakt zelfs grapjes tegen Jasper. Aagje kan haar geluk niet op. Van deze man houd ik, zo heb ik hem leren kennen, een vrolijke gezellige man. Het maakt haar blij als ze Jasper ziet lachen om de grapjes van zijn vader.

Onverwacht enthousiast pakt Harm zijn zoon, die nog van de cake zit te eten, uit de stoel en houdt hem omhoog. ‘ZZZZZZZZZ vvvvvvvvv,’ Aagje moet lachen om de gekke geluiden van haar man. ‘We doen net alsof je in een vliegtuig zit,’ roept Harm. Aan zijn kleine armpjes zwiert hij hem hoog in het rond. Jasper schrikt, de actie van zijn vader had hij niet verwacht. Met een trillende onderlip zoekt hij steun bij zijn moeder. ‘Doe maar niet Harm,’ roept Aagje. ‘Hij vindt het niet leuk, hij is nog te klein.’

‘Stoppen nou, Harm.’ Hij reageert niet op de woorden van zijn vrouw. ‘Stoppen nu,’ probeert Aagje nog een keer. Voor Harm is het plezier voorbij. Ruw zet hij zijn zoon op de grond en duwt hem geïrriteerd van zich af. Jasper wankelt, kan zich niet staande houden en valt achterover. Zijn hoofd bonkt op de harde plavuizen. Brullend blijft hij liggen. Aagje is verbijsterd, zo snel ze kan, tilt ze hem van de grond en probeert hem wiegend tegen haar borst te troosten.

‘Was dit nou nodig, Harm? Kun je de volgende keer wat minder wild met hem doen? Hij is nog veel te klein voor die spelletjes.’ Ze schrikt van zijn van woede verwrongen gezicht.

‘Er is altijd wat met die jongen,’ geërgerd loopt hij naar zijn stoel. ‘Wil ik een keer iets leuk met hem doen begint hij weer te janken. Toch niet zo gek hè, dat ik mijn geduld verlies.’ Vluchtig kijkt hij naar Jasper.

Aagje houdt zich rustig, zij wil het gezellig houden. ‘Het is de leeftijd Harm, ik heb gelezen dat kinderen op deze leeftijd erg gevoelig zijn, dat gaat vanzelf weer over.’

‘Ik ben toch geen vreemde voor hem? Als hij bij de buurman gaat janken dan snap ik dat, maar ik ben verdomme zijn vader.’ Humeurig pulkt hij aan zijn neusvleugel. ‘Iedere normale jongen wil dollen met zijn vader, dat heb je toch ook bij boer Bert gezien, die jongen vindt het prachtig als zijn vader spelletjes met hem doet, hoe wilder, hoe mooier. Maar nee,’ wijst hij naar zijn zoon. ‘Dat daar zit liever bij zijn moeder op schoot.’ Geïrriteerd loopt hij naar de salontafel, pakt de krant waarna hij zich met een zucht in de stoel laat vallen.

Aagje is onthutst. Zo heeft ze haar man nog nooit gezien. Hij kan soms wat ongeduldig zijn, maar daar is ze intussen wel aan gewend. Nog nasnikkend veegt Jasper zijn tranen weg. De kus van Aagje op zijn hoofd doorbreekt de snijdende stilte waarmee de kamer is gevuld. Aagje voelt zich ongemakkelijk en besluit met Jasper naar het park te gaan om de eendjes te voeren. Ze weet dat hij dat prachtig vindt. Hij kraait dan van plezier als de eendjes het door hem toegeworpen brood uit het gras pikken. Resoluut staat ze op, zet Jasper in de wandelwagen, doet zijn jasje aan en stopt brood in een plastic zakje.

‘We gaan naar het park, schat,’ ze kust zijn warme wang. De val op de grond lijkt hij alweer te zijn vergeten. Vrolijk babbelend zit hij in de kinderwagen. Aagje denkt na over het gedrag van Harm. Natuurlijk is het niet leuk dat Jasper gaat huilen, ik moet het ook van de andere kant zien, denkt ze. Harm doet zijn best om leuke dingen met hem te doen. Hij moet nog leren omgaan met een klein peutertje. Voor zijn dochters had hij, door de werkzaamheden in de fabriek, nooit tijd.

Het enthousiaste stemmetje van Jasper brengt haar terug in de realiteit. In de verte ziet hij de eendjes. Kraaiend van plezier wipt hij heen en weer in zijn karretje. ‘Mama, mama, eetjes,’ brabbelt hij. De eenden weten het al, het water uit hun veren schuddend komen ze het gras op gehobbeld.

Twente, 14 april 1979

Slingers en ballonnen sieren het plafond. Het is nog vroeg, maar de ochtendzon schijnt al vriendelijk de kamer in. Met een warme kus feliciteert Aagje haar man met de verjaardag van hun zoon. Voordat Harm naar de fabriek gaat, wil Aagje het cadeau aan Jasper geven. Een blauwe kinderfiets, versierd met gekleurde glanzende strikken, staat in de hoek van de woonkamer. Geen gewone fiets, maar een stoere hoge driewieler op

luchtbanden met een rond stuur. Aagje vindt Jasper nog te klein voor de fiets, maar ze zegt niets. Harm heeft zijn best gedaan en het cadeau zelf uitgezocht, denkt ze. Hij wil Jasper verrassen, daar moet ik blij om zijn.

Na de val op de grond heeft Harm geen toenadering meer gezocht tot zijn zoon. Een enkele keer, als Aagje haar handen vrij wil hebben, zet ze Jasper bij zijn vader op schoot, maar dat duurt nooit lang. Harm voelt zich daar ongemakkelijk bij, weet met zijn houding geen raad en blijft stoïcijns zitten. Dit heeft tot gevolg dat Jasper zich als een gladde aal van zijn schoot laat glijden. Uitdagend gaat hij dan voor zijn vader staan in de hoop dat hij het spelletje... pak me dan, als je kan, mee zal spelen.

‘Het is de bedoeling dat je hem pakt en grapjes met hem maakt,’ roept Aagje dan lachend, als ze vanuit de keuken toekijkt.

‘Ik wacht wel tot hij wat ouder is,’ reageert Harm op die momenten. Aagje is tevreden met de situatie. Harm is de laatste tijd niet meer zo prikkelbaar, daar is ze blij om. Sinds kort zoekt hij zelfs weer toenadering tot haar. In haar beleving is het maanden geleden dat hij fysiek contact heeft gezocht. Regelmatig heeft ze zich afgevraagd wat er met hem aan de hand is. Als ze hem ernaar vroeg dan kreeg ze als antwoord: ‘Drukte op de zaak.’

‘Lang zal hij leven, lang zal hij leven,’ zingend loopt Aagje de trap op. Jasper slaapt nog. ‘Hallo, jarige job van me,’ zijn voorhoofd kussend schut ze hem zachtjes heen en weer. ‘Gefeliciteerd lieverd, je bent jarig vandaag.’ Zacht geknor is hoorbaar. ‘Beneden staat een prachtig cadeau voor je.’ Zittend op de rand van zijn bed wrijft ze door zijn donkere krullen. ‘Jasper, wakker worden schatje.’ Slaperig slaat hij zijn kleine armpjes om haar nek. ‘Ben ik echt jarig mama?’

‘Ja liefje, je bent nu vier jaar, al een grote jongen.’ Knuffelend tilt ze hem uit bed. Op haar arm neemt ze hem mee naar beneden en loopt de versierde kamer in. Verrast, wijzend met zijn vinger in de lucht, kijkt Jasper omhoog.

‘Ohhh mooi mama, slingers.’

‘Mooi hè schat... die zijn speciaal voor jou. Hier is onze jarige job, papa,’ ze loopt naar Harm maar zet hem niet op zijn schoot. Ze wil het risico vermijden dat hij gelijk weer van zijn schoot afglijdt.

‘Gefeliciteerd grote kerel van me,’ doet Harm zijn best en geeft hem een zoen op zijn voorhoofd. Trots wijst hij naar het cadeau. Met een kreet van blijdschap wringt Jasper zich los uit de armen van zijn moeder. Zo snel zijn korte beentjes zich kunnen verplaatsen, rent Jasper naar de fiets. Aagje is blij met zijn reactie.

‘Dat is een goede beslissing van me geweest,’ roept Harm zelfvoldaan. Jasper heeft moeite met het losmaken van de strikken, Harm ziet het en schiet hem te hulp. Stralend pakt Jasper de glanzende linten van de grond en houdt ze omhoog. ‘Mooi hè, mama?’

Intussen heeft Harm de driewieler buiten gezet. De rianten tuin biedt genoeg ruimte om te kunnen fietsen. ‘Kom knul,’ de strikken uit zijn handen trekkend tilt Harm Jasper op en neemt hem op zijn arm mee naar buiten. Over de schouder van zijn vader kijkt Jasper vragend naar zijn moeder.

De onzekere uitdrukking op zijn gezicht ontgaat haar. Ze ziet alleen haar man, hoe hij zich bezig houdt met hun kind. Hier heeft ze van gedroomd. Hij heeft gelijk, denkt ze, Jasper vindt de fiets prachtig, misschien ben ik wel een te bezorgde moeder? Terwijl ze de handelingen van Harm volgt, ziet ze plotseling hoe Jasper zich worstelend uit zijn armen probeert te bevrijden. Hij heeft geen schijn van kans in de sterke armen van zijn vader. Dwingend drukt Harm hem op de fiets. ‘Er kan niets gebeuren,’ hoort ze hem roepen. ‘Houd je maar goed vast.’ Huilend en schreeuwend om zijn moeder klemt Jasper zich vast aan het stuur. Een moment staat Aagje aan de grond genageld, een vlaag van paniek overvalt haar. ‘Stop hiermee Harm,’ ze roept zo hard ze kan maar Harm luistert niet. ‘*Harrem...* je ziet toch dat hij het niet leuk vindt.’ Kwaad, omdat hij haar geroep negeert, rent ze naar buiten. ‘Stoppen! Hij is nog te klein, dat zie je toch ook.’ Met twee handen probeert ze Jasper van de fiets te trekken.

‘Onzin,’ met gestrekte arm houdt Harm haar tegen. ‘Als je hier aan toe gaat geven, leert hij het nooit, alle begin is moeilijk,’ tegelijkertijd geeft hij de fiets een duw. Door de schrik laat Jasper het stuur los, krijsend, met gestrekte armen draait hij zich om richting zijn moeder. Aagje ziet paniek in zijn ogen. Met volle kracht slaat ze de arm van haar man opzij en rent als een bezetene naar haar kind. Ze is te laat, de fiets kantelt. Bonkend slaat hij met zijn hoofd op de harde straatstenen. Misselijk, met een steek in haar maag tilt ze Jasper van de grond. Het strakke emotionele gezicht van haar man ontgaat haar. ‘Ach, schatje toch.’ Brullend klampt Jasper zich vast aan zijn moeder. ‘Mama ziet gelukkig geen bloed,’ zegt ze om hem, maar ook zichzelf gerust te stellen. Ze neemt Jasper mee naar binnen waar ze hem op haar schoot probeert te troosten. Een bult zo groot als een ei wordt aan de zijkant van zijn hoofd zichtbaar.

‘Je hoeft niet meer op de fiets,’ zegt Aagje sussend. ‘We wachten tot je groot genoeg bent.’ Snikkend knikt hij.

‘Heb je hoofdpijn?’ Als hij maar geen hersenschudding heeft, denkt ze bezorgd.

‘Ik heb hier pijn, mama,’ hij wijst naar de bult. Aagje kust de zere plek. Onverschillig hangt Harm tegen de deurpost. Hij schraapt zijn keel. Aagje kijkt op, wie is die man, denkt ze. Ze ziet verbittering in zijn blauwe ogen. Dit is niet de man waar ik verliefd op ben geworden.

‘Het is zijn eigen schuld,’ de stem van Harm klinkt ijsig kalm. ‘Misschien leert hij ervan. Je kent het gezegde toch wel, door vallen en opstaan, word je wijs.’ Aagje probeert haar opkomende woede te onderdrukken. Nog steeds staat hij daar, zijn lippen stijf op elkaar geperst. Intussen weet ze wat ze dan moet doen, rustig blijven en hem vooral niet tegenspreken.

‘Ik ga naar de fabriek.’ Met een klap valt de deur achter hem dicht. Ze hoort de gierende banden van zijn auto. Opgelucht haalt ze adem. Door het voelen van een klein handje tegen haar wang, schrikt ze op uit haar gedachten.

‘Ik wil geen fiets, mama.’

‘We dachten dat je blij zou zijn, daarom wilde papa je leren fietsen,’ ze kust zijn warme hoofd.

‘Ik vind alleen de strikken mooi, die zijn toch ook voor mij?’ hoopvol kijkt hij omhoog.

‘Natuurlijk zijn die strikken voor jou.’ Jasper glijdt van haar schoot, veegt de linten bij elkaar en sleept ze achter zich aan.

Aagje denkt terug aan wat er zich nog geen half uur geleden heeft afgespeeld. Het beeld trekt als een film aan haar voorbij. Hoe Jasper naar de fiets rent, fanatiek de strikken er probeert af te halen. De teleurstelling op zijn gezicht als Harm deze uit zijn handen trekt.

‘Wat ga je met de strikken doen?’ vraagt ze. Het glanzende lint glijdt door zijn kleine handjes.

‘Ik vind ze mooi.’

Aagje laat het rusten. Het moet een gezellige dag voor hem worden. Vandaag houdt Aagje geen rekening met de kledingkeuze van Jasper. Ze weet, Jasper loopt het liefst in een jogging- of pyjamapak. Maar niet op zijn verjaardag. Als de visite komt, moet hij er netjes uitzien. Beteuterd laat hij zich aankleden. Weer schrikt ze bij het zien van de bult op zijn hoofd. Wat moet ik straks tegen de visite zeggen, ze zullen ernaar vragen, prakkiseert ze. Mensen willen altijd alles precies weten. ‘Au mama,’ klaagt Jasper als ze een sweater over zijn hoofd trekt.

In de loop van de ochtend staat de visite voor de deur. De prachtige verjaardagtaart, met vier brandende kaarsjes staat vrolijk op tafel. In één adem blaast Jasper de kaarsjes uit. Voor de vele gekregen cadeautjes, toont hij nauwelijks belangstelling. De politieauto, het cowboypak of hamertje tik kunnen hem niet boeien. Echter, één cadeautje heeft zijn aandacht. Dat krijgt hij van Martine.

Zij is een jaar ouder dan Jasper en woont in een boerderij verderop. Haar moeder en Aagje drinken wel eens een kopje koffie met elkaar. Het lange kartonnen doosje, waar vrolijke meisjesfiguren op getekend zijn, vindt hij prachtig. Ongeduldig probeert hij het doosje open te maken. 'Zal mama even helpen?' vraagt Aagje, als ze hem ziet worstelen. Het valt haar op dat het een cadeau voor meisjes is. Behendig haalt ze de deksel eraf. Bij het zien van de gekleurde klei met de daarbij behorende vormpjes, moet ze lachen. Gretig pakt Jasper het doosje uit haar handen en rent er glunderend mee naar de hoek van de kamer waar de speeltafel staat. Martine gaat naast hem zitten. 'Ik heb het voor je uitgezocht,' laat ze weten. Eigenwijs geeft ze aanwijzingen. 'Als de poppetjes klaar zijn, kan je ze hiermee verven,' de potjes verf zet ze netjes naast elkaar op het tafeltje. Aagje kijkt toe, ze is blij voor Jasper, blij dat hij het leuk heeft met Martine, dat ziet ze niet vaak, meestal speelt hij alleen. Het klingelen van de deurbel rukt Aagje uit haar gedachten. Oma Reina staat voor de deur. 'Waar is mijn grote kerel?' roept ze. Zonder Aagje of de andere gasten te groeten loopt ze gelijk door naar haar kleinzoon. 'Dag mijn jarige grote jongen, gefeliciteerd,' Jasper wordt bijna geplet tegen haar flinke boezem. 'Auw oma, ik heb een bult,' wijst hij naar zijn hoofd. 'Mannetje toch,' voorzichtig pakt ze zijn hoofd tussen haar handen. 'Ben je gevallen?'

'Ja, met de nieuwe fiets,' hij wurmt zich los uit haar handen.

'Blijf maar lekker spelen, kom straks je cadeautje maar uitpakken.' Als Reina de visite heeft gegroet, loopt ze naar Aagje. 'Gefeliciteerd lieverd met mijn prachtige kleinzoon,' een warme knuffel volgt. 'Waar is Harm? Hij is toch niet naar de fabriek hè?' vraagt ze in één moeite door. 'Toch niet op de verjaardag van zijn zoon!' Ernstig kijkt ze de kamer rond.

'Het is druk op de zaak, hij kon niet wegblijven,' liegt Aagje. Reina neemt genoeg met haar antwoord. Het was immers bij haar vroeger precies hetzelfde, toen ging de fabriek ook altijd voor. Om haar schoonmoeder af te leiden loopt Aagje met haar naar buiten en laat het verjaardagscadeau zien dat Jasper heeft gekregen. Het is mooi weer, de jongens uit de buurt vinden de fiets prachtig, om beurten maken ze een ritje door de

tuin. Ook Annelies en Sjaak zijn gekomen om hun neefje te feliciteren. Aagje is blij haar zuster weer te zien. De laatste keer was dat met de verjaardag van Sjaak in december. Ze zou zo graag haar zorgen om Jasper met haar delen maar de gelegenheid heeft zich nog niet voorgedaan om rustig met Annelies te praten.

Met de tweeling, Anita en Ben, die alweer ruim twee jaar zijn, zitten Annelies en Sjaak buiten te genieten van de voorjaarszon. Ze hebben voor de verjaardag van Jasper een joggingpak gekocht. Annelies weet nog dat Aagje haar in het verleden vertelde dat Jasper niets liever aan heeft dan een joggingpak. Speelgoed krijgt hij genoeg, was haar commentaar toen Sjaak daar een opmerking over maakte. Sjaak vindt: op een kinderverjaardag hoort speelgoed, geen kleding.

Reina kijkt naar de jongens die om de beurt op de fiets de tuin door sjezen. 'Aan de bult op zijn hoofd is te zien dat Jasper nog veel te klein is voor die fiets,' zegt ze scherp. De vragende blik van haar schoondochter ontgaat haar niet. 'Kinderen houden nou eenmaal niets verborgen. Die fiets was zeker een idee van Harm?' Reina kijkt opzij. 'Maak niet dezelfde fout die ik heb gemaakt.' Aagje ziet hoe haar kaken zich spannen. 'Harm lijkt erg op zijn vader en dan heb ik het niet alleen over de buitenkant.' Zonder een reactie af te wachten loopt Reina hoofdschuddend naar binnen. Aagje is van haar stuk gebracht door de woorden van haar schoonmoeder. Wat bedoelt ze? Wil ze me ergens voor waarschuwen? Verward gaat ze bij Annelies en Sjaak zitten. Ze focust zich op de tweeling, dat leidt haar gedachten af.

'Wat worden die twee groot, ik heb ze veel te lang niet gezien.' Annelies vertelt over de tweeling, hoe snel ze groeien, hoe graag ze naar de peuterspeelzaal gaan. Ze praat over de kapsalon die geweldig loopt met steeds weer nieuwe klanten en hoe Sjaak haar enorm steunt. Aagje is blij te zien dat haar zuster gelukkig is.

'Maar hoe gaat het met jou, zusje?' gooit Annelies het over een andere boeg. Zorgelijk kijkt ze Aagje aan. 'Je lijkt me een beetje down, er is toch niets met je aan de hand, toch geen problemen, hoop ik?' Annelies kent haar zuster door en door, ze ziet onmiddellijk of Aagje gelukkig is of zorgen heeft.

'Ik ben een beetje moe, komt waarschijnlijk door de drukte,' zegt ze geschrokken van de vraag.

Erg overtuigd klinkt het niet voor Annelies. 'Je kunt me alles vertellen, dat weet je hè?' Liefdevol wrijft ze over de arm van haar zus. 'Natuurlijk weet ik dat,' Aagje ontwijkt haar blik. 'Ik ga voor Reina een stukje taart snijden, anders wordt ze ongeduldig,' met een geforceerd lachje loopt Aagje naar binnen.

In de namiddag komt Harm thuis van de fabriek. Alsof er eerder die dag niets is gebeurd, loopt hij naar Aagje. Als hij haar een zoen wil geven draait ze in een reflex haar hoofd af. Vluchtig raken zijn lippen haar wang. Als ze opkijkt, ziet ze zijn teleurgestelde blik.

Zoals een gastheer betaamt, geeft hij alle aanwezigen een hand en maakt met de meesten een praatje. Ook Annelies en Sjaak begroet hij allerhartelijkst. Hij trekt een stoel bij en vraagt naar de kinderen. Sjaak neemt het woord en vertelt hoe fantastisch het allemaal gaat. Ook financieel gaat het prima, mede door de grote opdrachten die hij binnenhaalt. Harm praat over de ontwikkelingen in de fabriek, dat hij ook niet mag klagen. De twee raken in een geanimeerd gesprek.

Annelies loopt naar binnen en vraagt Aagje, die in de keuken met de soep bezig is, of ze kan helpen.

'Graag,' Aagje lacht naar haar zus, slaat een arm om haar heen en geeft haar een zoen. 'Ik houd van je lieverd, maak je geen zorgen, het gaat goed met me.' Annelies twijfelt aan haar woorden, maar vraagt niet verder. Ze gaat rond met de soep. Het is de gewoonte bij de familie, voordat ze opstappen, een kop soep te eten.

Annelies en Sjaak gaan als laatste naar huis. De slapende kinderen worden in de autostoeltjes gezet. Het afscheid tussen de twee zusjes is hartelijk. Door het drukke leven van Annelies zien ze elkaar niet vaak. Een enkele keer spreken ze elkaar via de telefoon.

Oma Reina blijft slapen, daar is Aagje blij om, dat drukt de spanning tussen haar en Harm een beetje. Jasper is op de bank in slaap gevallen. Meestal doet hij 's middags nog een dutje maar vandaag wilde hij dat niet. Met kleding en al legt Aagje hem in bed. Hij had een leuke middag, denkt ze en kijkt naar het slapende mannetje. Ze kust zijn voorhoofd. Vooral het cadeautje van Martine vond hij prachtig. De zeven meisjesfiguurtjes staan kleurrijk op de speeltafel. Iedereen moest het zien. De hele middag was hij met Martine bezig met vormpjes en klei. Dat hij voor de overige cadeautjes geen belangstelling had, verwondert Aagje niets. De autootjes, blokken-doos en lego dat hij kreeg op zijn vorige verjaardag, liggen nog steeds onaangeroerd in de speelgoedlade onder zijn bed.